

Schadenfreude

Tôi có anh bạn mắc chứng Schadenfreude nặng! Tôi mới biết từ ngữ này khoảng vài năm nay, nhưng thấy chữ này hay vô cùng. Schadenfreude là tiếng Đức, có nghĩa mình cảm thấy vui, hạnh phúc, trước những bất hạnh của người khác! Dân Đức có vẻ nặng về triết học, tâm lý, các triết gia, tâm lý gia nặng ký thấy toàn là dân gốc Đức!, nên dùng hai chữ Schaden có nghĩa tai hại và Freude có nghĩa vui sướng, ghép lại để diễn tả tâm tính của những kẻ xấu bụng này! Schadenfreude không có chữ Anh dịch ra được nên dân Mỹ thích nói chữ thuật ngữ luôn tiếng Đức này thành tiếng Anh, lâu lâu dùng để lờ người khác!

Schadenfreude là phản ứng thường, có lẽ là tự nhiên của con người. Kẻ nào ta ghét, hay ganh tỵ vì kẻ đó hơn mình, gặp chuyện không may, như khánh tận, mất hết tiền bạc, vợ bỏ, con cái hút sách, bị đụng xe, làm bậy phải ra tòa, bị stroke, ung thư...tự nhiên ta thấy vui hẳn lên. Đáng đời! Cho mày chết! Ai biểu cử vắc cái mặt kên kên! Cũng thế xem TV thấy toàn chuyện bắn giết, chuyện scandal, xấu xa của kẻ khác, lý do là vì người xem thích những chuyện này! Chuyện cháy nhà, thảm họa, lụt lội, tornado kinh khủng, TV chiếu đi chiếu lại vì được rating cao, bao nhiêu người xem. Ngồi ăn cơm, an bình, thoải mái, rồi rung đùi xem người khác bị tai ương.

Lâu lâu chép miệng một chút để lương tâm đỡ cắn rứt là có niềm khoái lạc schadenfreude khi thấy người khác khổ: "*Tội quá nhi!*" Rồi chăm chú xem tiếp, thấy mình sung sướng vì không bị như vậy!

Đàn bà đỡ bị chứng Schadenfreude hơn đàn ông! Hình như empathy, lòng thương xót, nghịch lại với schadenfreude, chỉ đàn bà mới có khả năng này. Mấy anh đàn ông xấu xa, có khuynh hướng đánh lộn, giải quyết cái gì cũng bằng vũ lực, nhìn đời bằng cặp mắt đen xì xì nên hay bị schadenfreude nặng! Khoa học cũng chứng minh điều này rõ ràng. Làm brain scan mấy anh này, cho mấy ảnh xem chuyện xấu, đau khổ của mấy người ảnh ghét, ganh tỵ, tự nhiên thấy trung tâm trong óc về khoái lạc gọi là ventral striatum của mấy ảnh sáng rực hẳn lên! Rồi kích thích tố oxytocin, cũng là loại về vui vẻ, khoan khoái của mấy ảnh tiết ra ào ào. Càng chuyện khổ cho mấy tên ảnh ghét, càng thấy mấy khu vực về khoái lạc rực sáng như đèn xe hơi, oxytocin ra nhiều như suối chảy!

Anh bạn của tôi bị schadenfreude rất nặng. Trước kia tôi chưa biết chữ này nên không để ý lắm. Nhưng khi đọc thêm về đề tài này mới nghiệm ra là anh bạn bị loại này y chang! Như khi nghe tin người bạn nào vừa qua đời, nhất là trẻ tuổi

hơn anh, anh thốt lên: "*Ồ! Thấy mình sướng thật! Nó trẻ hơn mà đã đi rồi!*". Không hề nhắc đến chuyện anh bạn kia qua đời để lại vợ trẻ, con thơ! Chỉ nghĩ đến chuyện mình sướng. Vì vẫn đang bị sống!

Anh bạn bị schadenfreude cũng thích gossip loại nặng! Anh tự hào là có chuyện gì anh cũng biết, sớm sủa hơn mọi người khác! Nhất là những chuyện người này người kia bị vợ bỏ, gia đình tan hoang, con cái lêu lổng! Hay có ai bị bankrupt, thất nghiệp, mất nhà mất cửa, anh vui như tết, kể chuyện hào hứng, gossip không ngừng!

Lâu ngày tôi không gặp anh. Rồi một ngày gặp lại, anh than: "*Moa mới bị accident nặng lắm! Tưởng chết! Nhưng toa biết không! Lúc moa nằm nửa tỉnh nửa mê, nghĩ rằng mình sắp đi đứt, vừa buồn vừa sợ. Nhưng moa nghĩ lại: "Chết rồi! Minh bây giờ mà tịch, nhiều thằng ghét mình từ trước đến giờ, chúng nó sẽ sướng lắm! Chúng nó sẽ cười. Cho chết! Đáng đời Cáo phó sẽ chỉ được để là hưởng dương, không được gọi là hưởng thọ! Chết như vậy cho đáng kiếp! Moa nghĩ đến đây, thấy giận điên lên. Không được, phải sống để cho bọn khốn nạn đó chúng nó thất vọng! Thà là moa chống đối với ý tưởng buông xuôi, moa vật lộn với thần chết! Bác sĩ bảo moa là có ý chí ham sống mạnh*"

Schadenfreude

lắm, nhờ thế mà họ cứu được!"

Tôi nghe xong thấy phục anh bạn vô cùng! Hóa ra anh bạn tôi bị schadenfreude nặng. Nhưng anh biết mình biết người. Mấy tên bạn khốn nạn của anh bị schadenfreude còn nặng hơn! Và chỉ vì ý thức được điều đó mới giúp được anh bạn phần đầu, chống lại thần chết. Và nhờ đó anh mới qua khỏi được hiểm nghèo. Và tiếp tục sống đến ngày hôm nay! Để xem những tên bạn khốn nạn kia lần lượt ra đi trước mình! Rồi rung đùi khoan khoái: *"Tội cho chúng nó quá nhỉ!!!"*